

مهار تورم و رشد تولید

(یک رویکرد نظام‌مند به چالش‌ها، مکانیزم‌ها و سیاست‌ها)

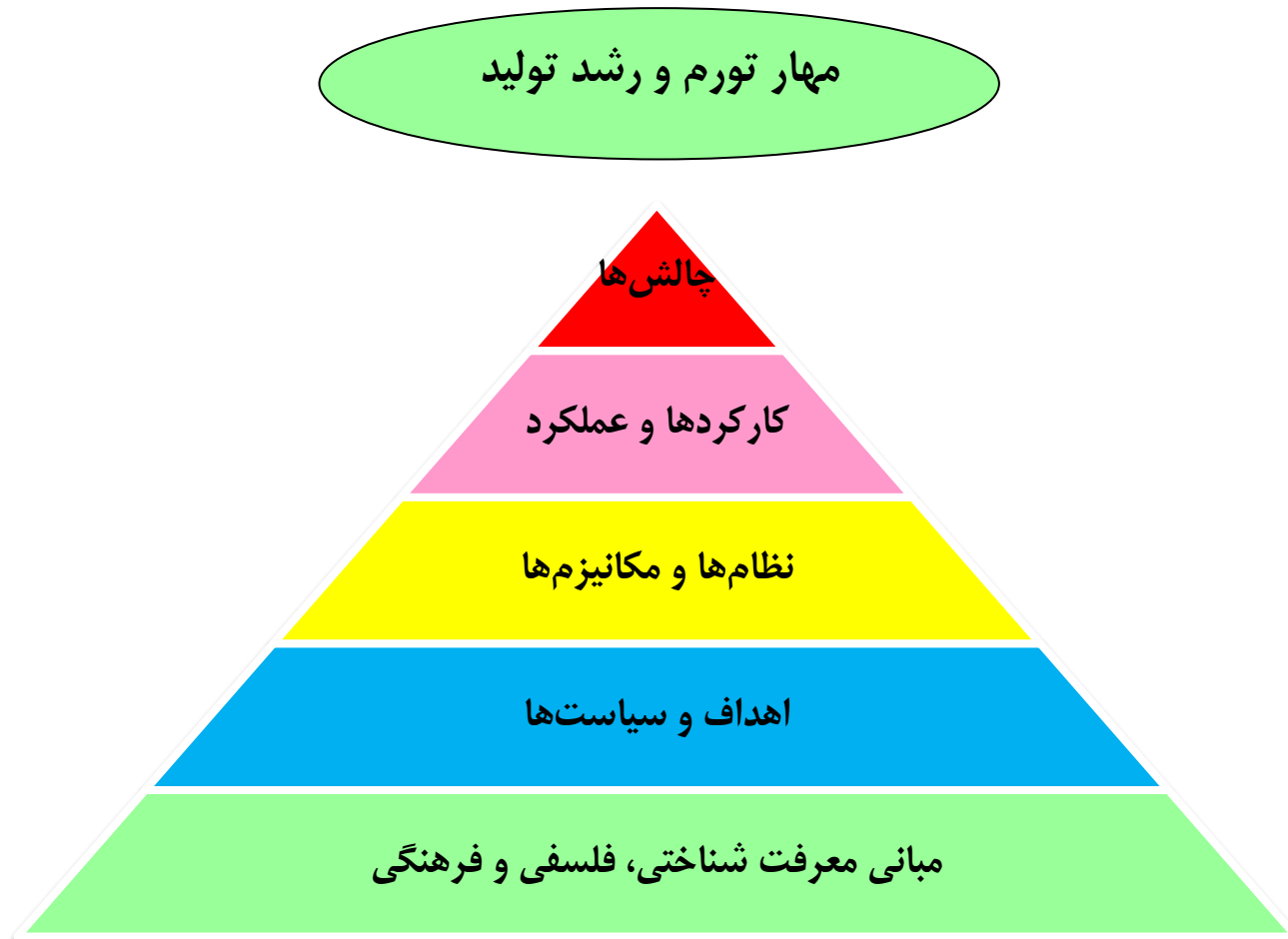
کیارش سلاجقه - دکتر رضا علایی

فهرست مطالب

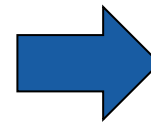
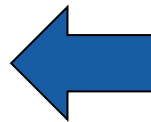
- فرایند و زمینه ایجاد چالش‌ها
- فرایند سیاست‌گذاری برای رفع چالش‌ها و گذار به توسعه (عملگرا و کوتاه‌مدت)
- چالش‌های مهم کشور
- سیاست‌های پیشنهادی
- خلاصه نظرات کارگروه‌ها

دردهای دشوار را یا درمان‌های دشوار بهبود می‌دهد یا هیچ چیز!

نظامات فکری، فرایند و زمینه ایجاد چالش‌ها

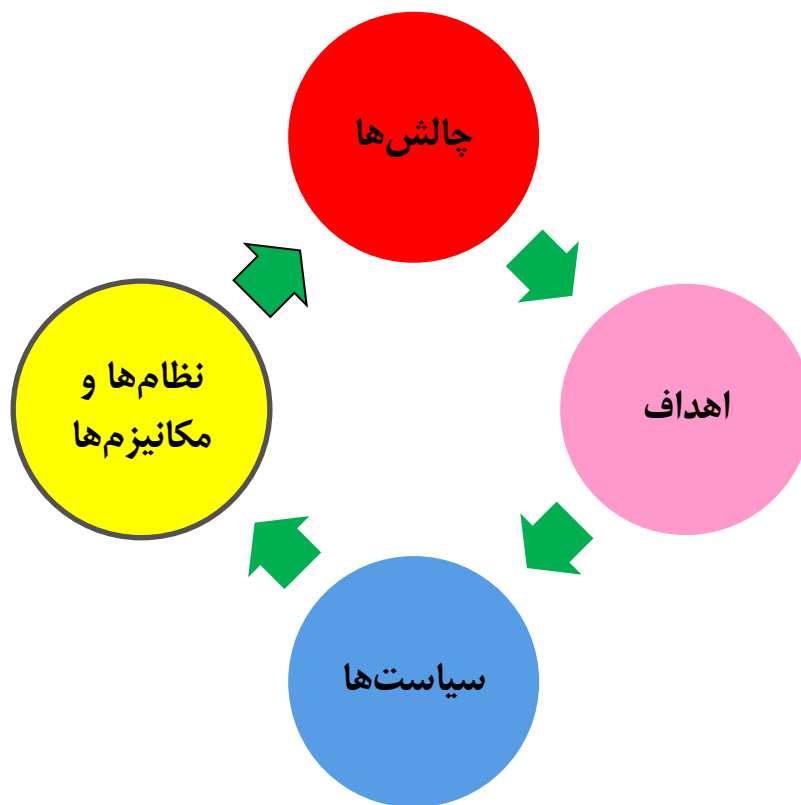
مبانی معرفت شناختی، فلسفی و فرهنگی

- ❑ تفکر استقلال به معنی خودکفایی و تفکر توانایی داشتن برای تقابل با جهان
- ❑ عدم پاسخگویی نظام حکمرانی و نشان دادن اینکه همه چیز خوب است
- ❑ اقتصاد دستوری
- ❑ دولت و حکومت حداکثری
- ❑ عدم شفافیت و فساد و رانت
- ❑ مدیریت ایدئولوژیک و تلاش برای ابداع روش‌های مخصوص
- ❑ تفکر امکان اجبار سبک زندگی

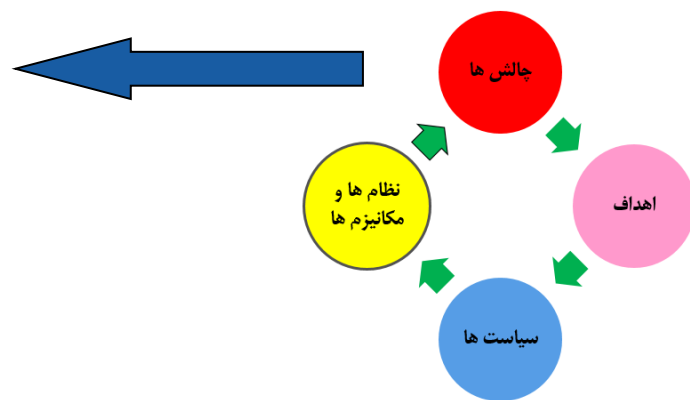
- ❑ مشارکت در زنجیره ارزش جهانی و تفکر تعامل دائمی با جهان
- ❑ نگاه به تجارت جهانی به عنوان عامل ثبات و امنیت
- ❑ نگاه به تجارت جهانی به عنوان عامل کیفیت و رشد
- ❑ پاسخگویی همه نظام حکمرانی در برابر مردم
- ❑ اقتصاد رقابتی و طبیعی مبتنی بر مردم
- ❑ دولت و حکومت حداقلی
- ❑ شفافیت و برابری فرصت‌ها برای همه
- ❑ مدیریت علمی و منطبق با تجارب جهانی
- ❑ پذیرش سلايق گوناگون

فرایند سیاست‌گذاری برای رفع چالش‌ها و گذار به توسعه (عملگرا و کوتاه‌مدت)

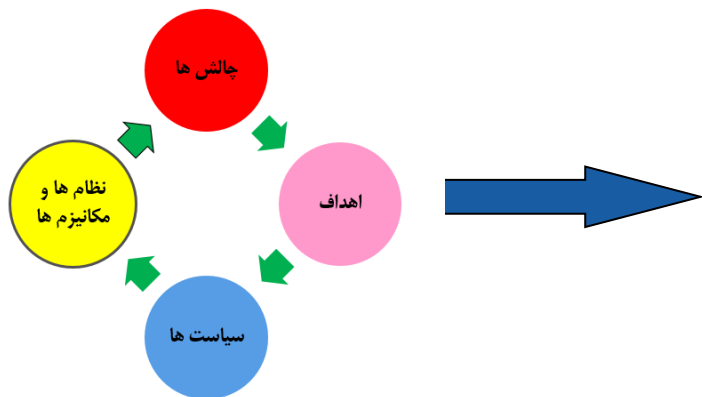

فرایند سیاست‌گذاری برای رفع چالش‌ها و گذار به توسعه (عملگرا و کوتاه‌مدت)

- تبیین و تشریح
- ابعاد و اجزا
- متغیرهای اندازه‌گیری و تبیین‌کننده
- متغیرهای تاریخی و روندها و سری زمانی
- علل ایجاد‌کننده و مکانیزم‌های ایجاد چالش

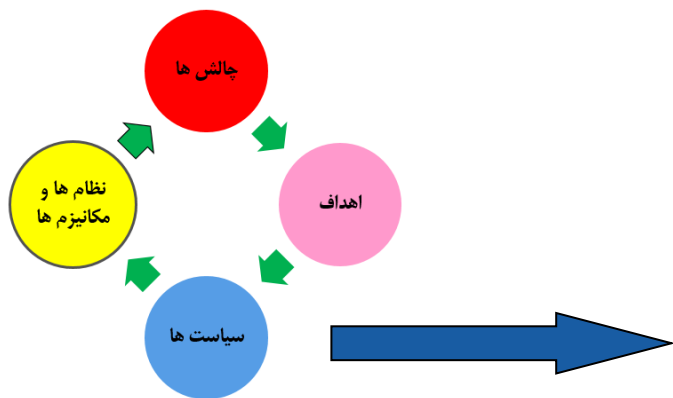

فرایند سیاست‌گذاری برای رفع چالش‌ها و گذار به توسعه (عملگرا و کوتاه‌مدت)

- چشم‌انداز
- معیارهای هدف
- سنجش‌ها
- زمانبندی تحقق

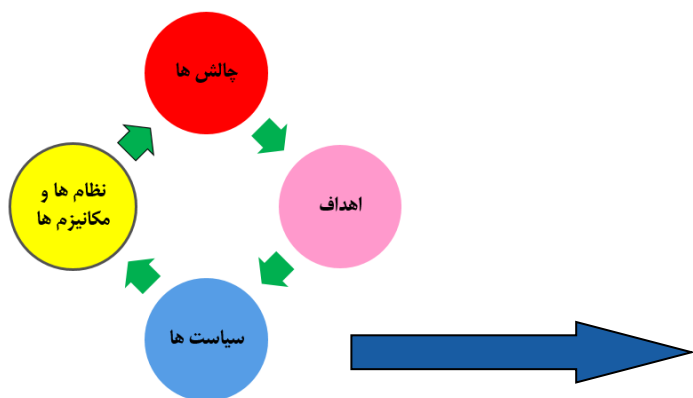
فرایند سیاست‌گذاری برای رفع چالش‌ها و گذار به توسعه (عملگرا و کوتاه‌مدت)

□ ویژگی‌ها

- مجموعه‌ای اقدامات عملی در بستر اجرایی
- قابل سنجش با مجموعه‌ای از معیارهای قابل اندازه‌گیری در بازه‌های زمانی
- امکان سپردن مسئولیت اقدام به یک نهاد، سازمان یا شخص حقوقی معین
- قابلیت بررسی و استناد اثرات مستقیم و غیرمستقیم آن
- قابل تحمل یا قابل جبران بودن اثرات منفی یا عوارض جانبی
- تفصیل ابعاد، اجزا و شاخص‌ها

فرایند سیاست‌گذاری برای رفع چالش‌ها و گذار به توسعه (عملگرا و کوتاه‌مدت)

ویژگی‌ها

تفصیل ابعاد و اجزا و شاخص‌ها

شرح سیاست

اجزای سیاست و اقدامات اجرایی

چالش متاثره

عوارض جانبی یا منفی

زمانبندی اقدامات

معیارهای سنجش

فرایند سیاست‌گذاری برای رفع چالش‌ها و گذار به توسعه (عملگرا و کوتاه‌مدت)

❑ ویژگی‌ها:

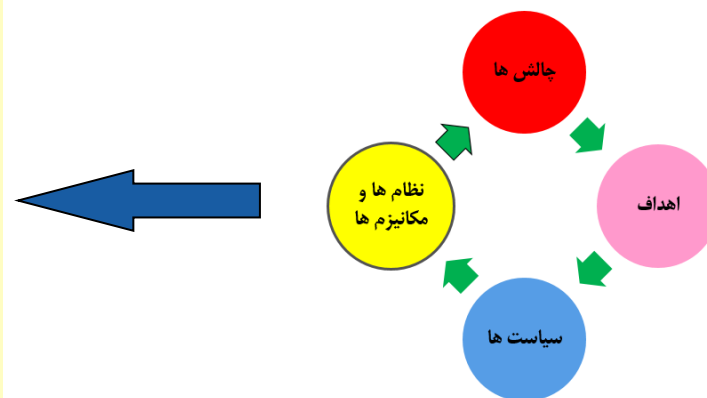
❑ شناسایی تعدادی محدود از مکانیزم‌ها با حداکثر

اثرگذاری

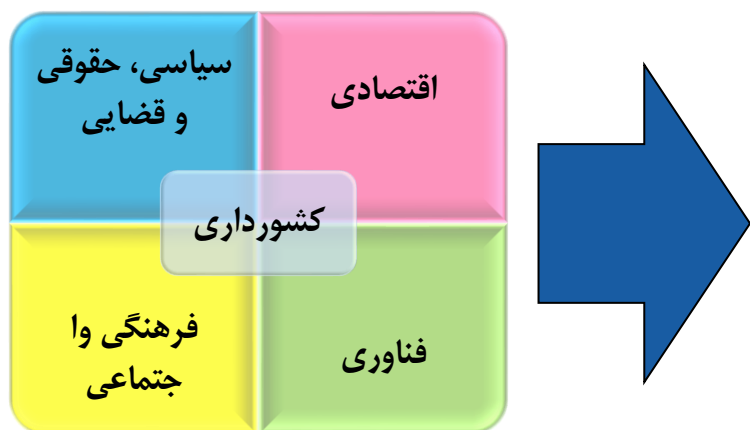
❑ ادغام و یکپارچگی و سازگاری مکانیزم‌ها

❑ حمایت از یک راهبرد توسعه مناسب مقتضیات

کنونی کشور

نظام‌های درگیر در تولید و بازتولید چالش‌ها - هدف سیاست‌گذاری

1. [نظام سیاسی و روابط بین‌المللی](#)
2. [نظام حقوقی و قضایی](#)
3. [نظام حکمرانی و دیوانسالاری](#)
4. [نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری](#)
5. [نظام تجاری بین‌المللی کشور](#)
6. [نظام مالیاتی](#)
7. [نظام پولی، ارزی و بانکی](#)
8. [نظام بازار سرمایه](#)
9. [نظام بازار کار](#)
10. [نظام تامین اجتماعی و حمایتی](#)
11. [نظام سلامت](#)
12. [نظام آموزشی](#)
13. [نظام مدیریت شهری](#)
14. [نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین](#)
15. [نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی](#)
16. [نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست](#)
17. [نظام کسب و کار و تولید](#)
18. [نظام نوآوری و فناوری](#)
19. [نظام فرهنگی](#)
20. [نظام دفاعی و انتظامی](#)

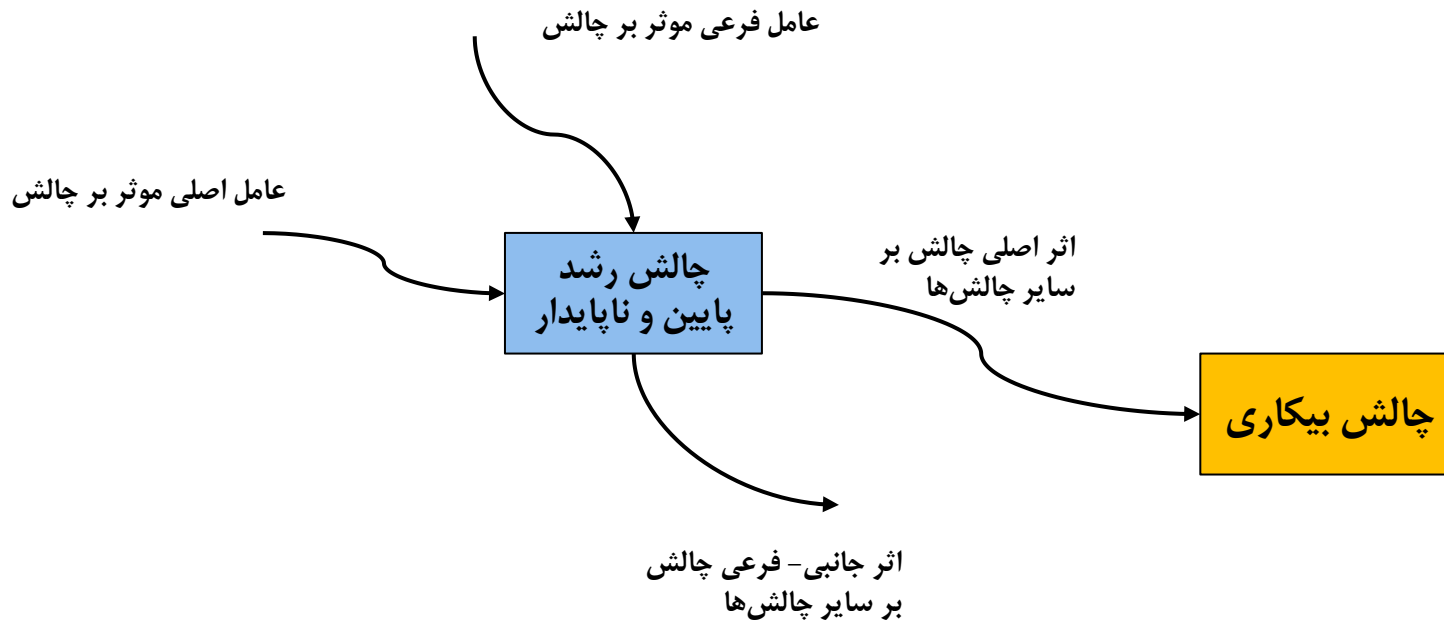
گام‌های رسیدن به سیاست‌ها از روی تحلیل چالش‌ها

- ۱- استخراج و اولویت بندی چالش‌ها
- ۲- تحلیل هر کدام و درک برهمکنش آن‌ها بر هم و کشف علل بنیادی ایجاد چالش‌ها
- ۳- تحلیل هر چالش و چالش‌های منتهی به آن و علل آن و استخراج و طراحی راهکارهای رفع آنها در سه دسته از سیاست‌ها
- ۴- یکپارچه‌سازی سیاست‌ها

چالش‌های مهم کشور

1. چالش بیکاری
2. چالش رشد پایین و ناپایدار
3. چالش تورم و عدم ثبات اقتصادی
4. چالش نرخ پس انداز پایین و فقدان منابع
5. چالش سرمایه‌گذاری پایین، نزول خالص سرمایه و تخصیص غیربهبینه سرمایه‌گذاری در بخش‌های اقتصادی
6. چالش کسری بودجه مزمن دولت
7. چالش نظام بانکی و اعتباری
8. چالش محیط کسب و کار نامساعد
9. چالش محیط زیست و آب و خاک
10. چالش مسکن
11. چالش صندوق‌های بازنشستگی
12. چالش فقر و شکاف طبقاتی
13. چالش از دست رفتن پنجره جمعیتی
14. چالش مهاجرت نخبگان و تخلیه سرمایه انسانی
15. چالش ناامیدی و گسست اجتماعی و زوال اخلاقی
16. چالش مشروعیت حکمرانی و شکاف دولت/ملت
17. چالش فساد نظاممند و فراگیر و رانت جویی
18. چالش ضعف حکمرانی و بوروکراسی ناکارآمد
19. چالش حجم دولت و نهادهای اضافی
20. چالش نظام حقوقی و قضایی ناکارآمد
21. چالش تحریم‌ها و تنش‌های بین‌المللی
22. چالش تهدیدات امنیتی داخلی
23. چالش تهدیدات امنیتی خارجی
24. چالش ضعف زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی
25. چالش ناکارایی نظام تامین اجتماعی
26. چالش ناکارایی نظام سلامت
27. چالش قیمت گذاری دولتی و جنون شکلگرایی
28. چالش بهره‌وری پایین و شدت انرژی بالا
29. چالش نظام آموزش و توسعه سرمایه انسانی
30. چالش نظام وظیفه، مشمولین غایب و دغدغه خانواده‌ها در این خصوص
31. چالش اعتیاد گسترده در کشور به مواد مخدر
32. چالش مهاجرین سایر کشورها در سرزمین ایران

چالش‌های مهم کشور: برهم کنش چالش‌ها

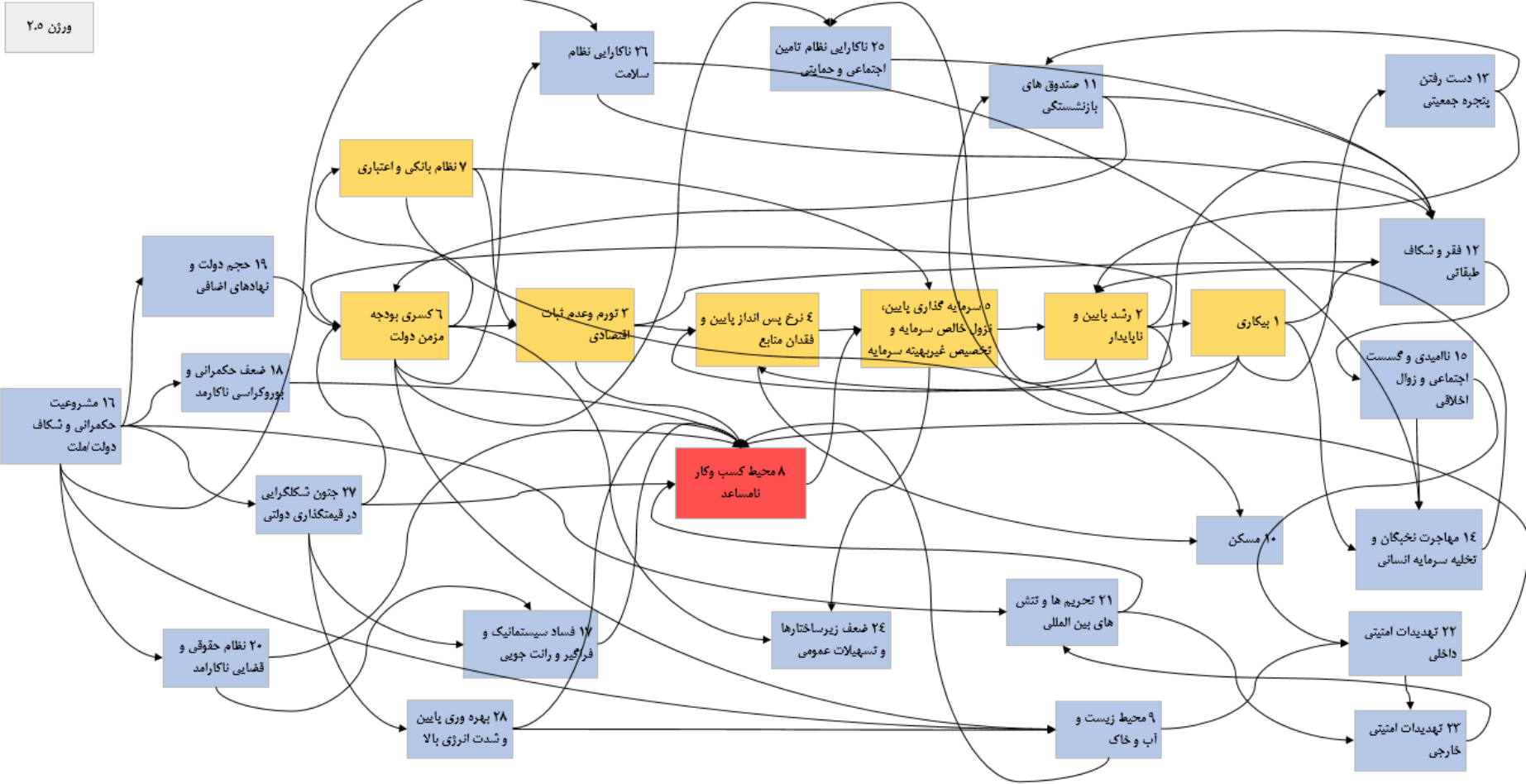
انواع سیاست در برخورد با هر کدام از چالش‌ها

□ سه دسته سیاست برای رفع هر چالش:

□ الف- سیاست‌هایی که مستقیماً چالش‌ها را هدف قرار می‌دهد.

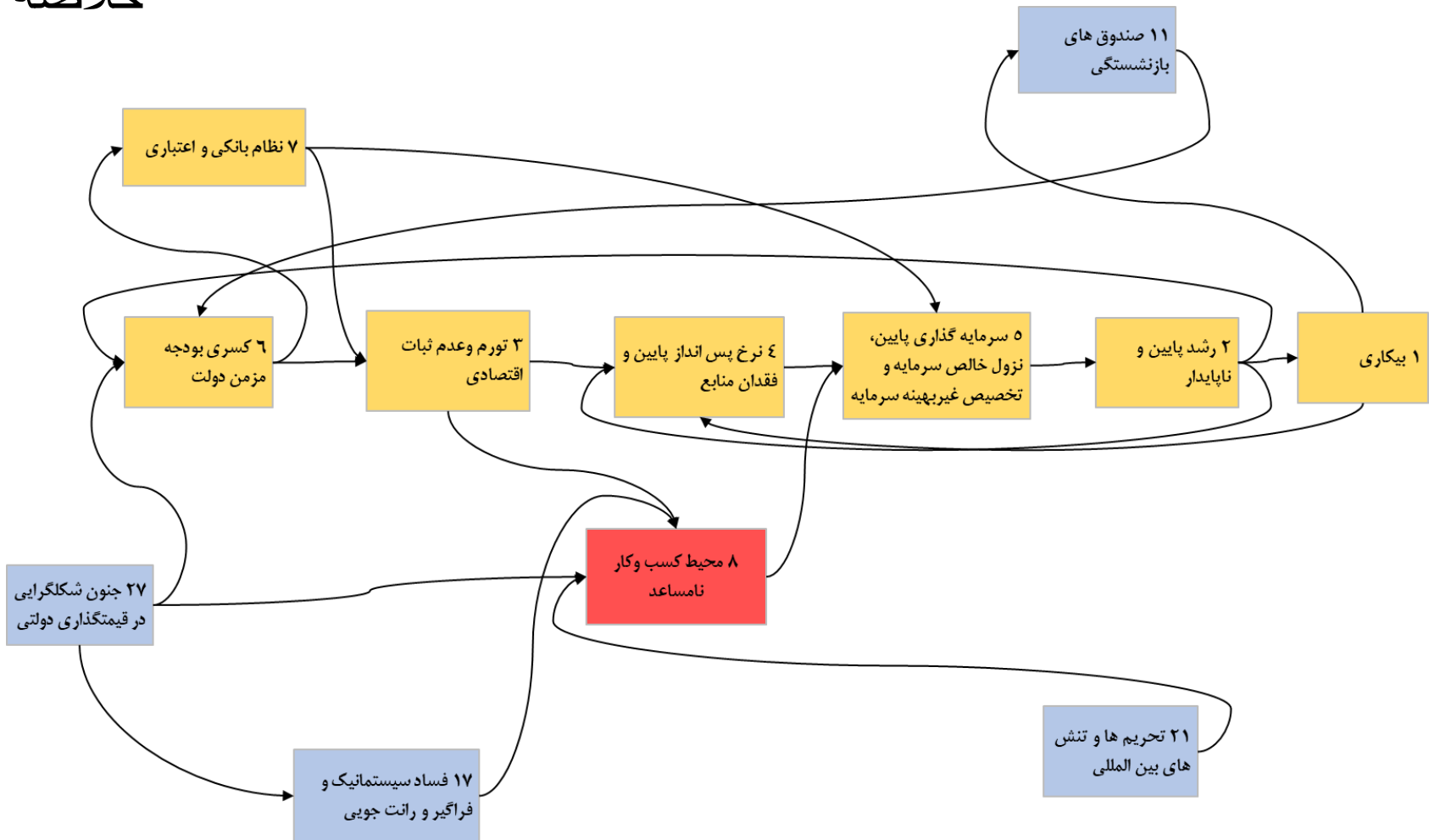
□ ب- سیاست‌هایی که سایر چالش‌های منجر به این چالش را هدف قرار می‌دهد.

□ پ- سیاست‌هایی که برای تلطیف یا جبران عوارض منفی ناخواسته دو دسته سیاست الف و ب باید طراحی شود.

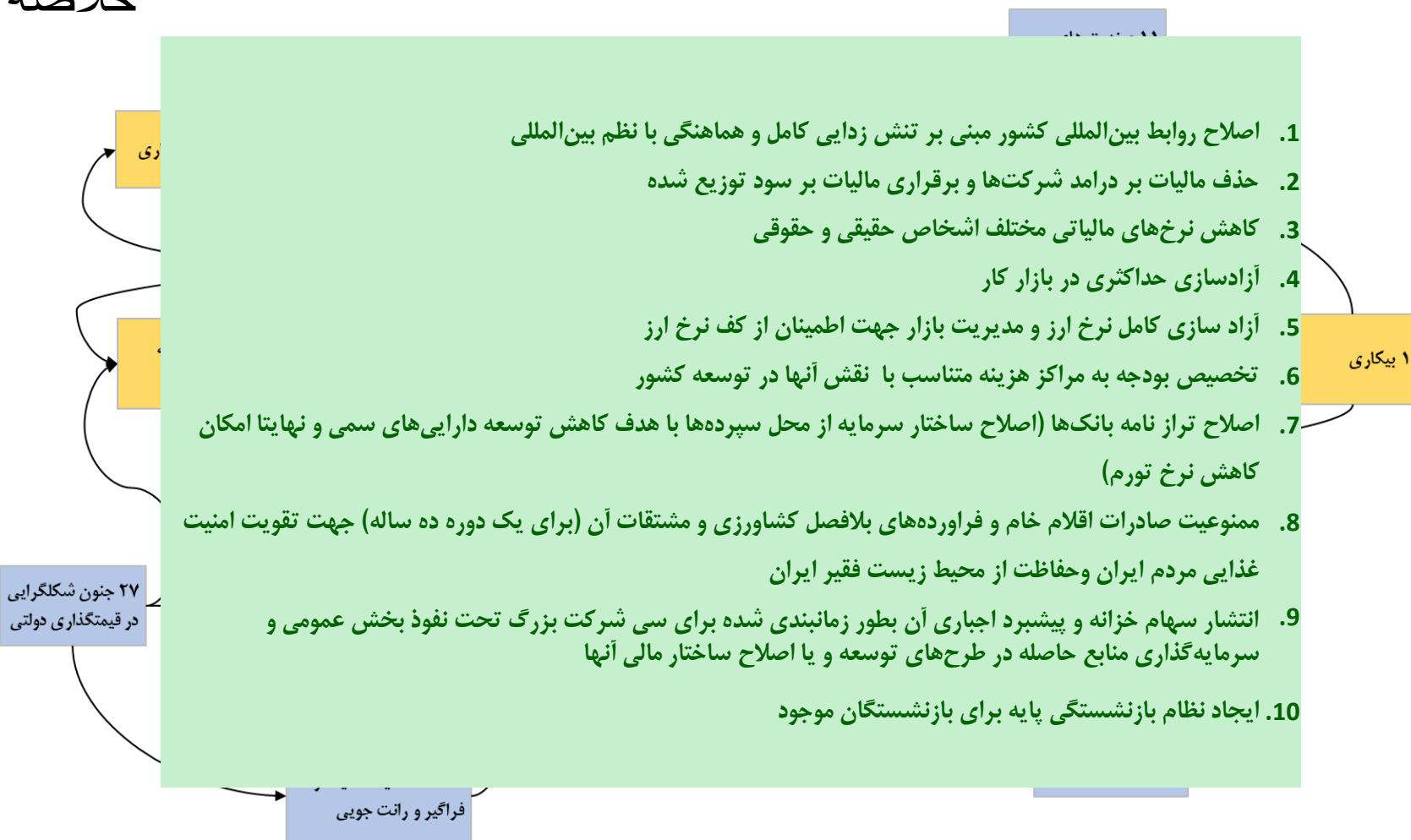

ورژن ۲.۵

خلاصه

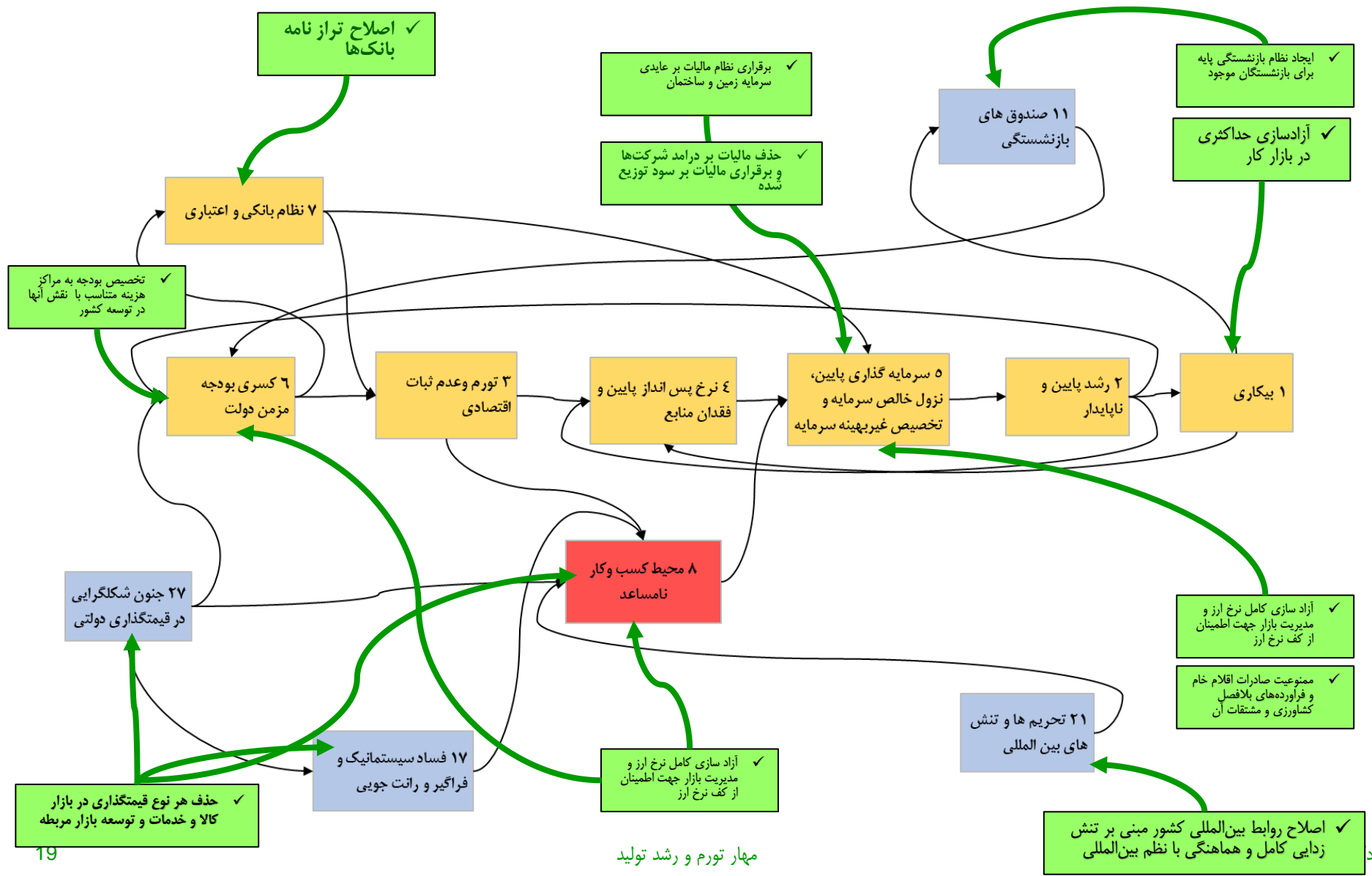

خلاصه

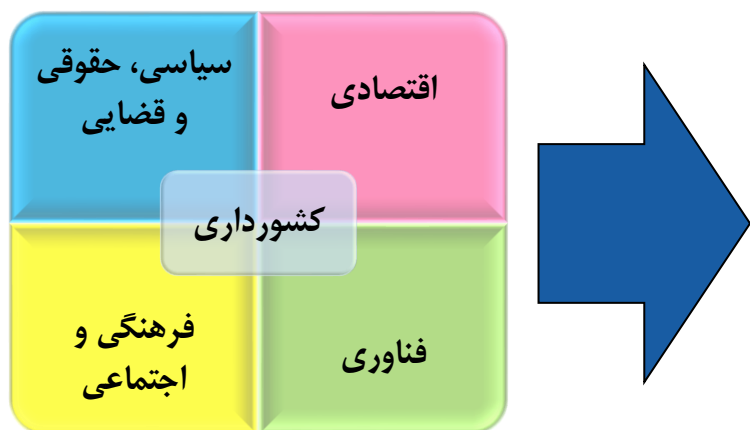

چالش‌های مهم کشور - خلاصه : سیاست‌های محوری

خلاصه

نظام‌های درگیر در تولید و بازتولید چالش‌ها - هدف سیاست‌گذاری

1. [نظام سیاسی و روابط بین‌المللی](#)
2. [نظام حقوقی و قضایی](#)
3. [نظام حکمرانی و دیوانسالاری](#)
4. [نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری](#)
5. [نظام تجاری بین‌المللی کشور](#)
6. [نظام مالیاتی](#)
7. [نظام پولی، ارزی و بانکی](#)
8. [نظام بازار سرمایه](#)
9. [نظام بازار کار](#)
10. [نظام تامین اجتماعی و حمایتی](#)
11. [نظام سلامت](#)
12. [نظام آموزشی](#)
13. [نظام مدیریت شهری](#)
14. [نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین](#)
15. [نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی](#)
16. [نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست](#)
17. [نظام کسب و کار و تولید](#)
18. [نظام نوآوری و فناوری](#)
19. [نظام فرهنگی](#)
20. [نظام دفاعی و انتظامی](#)

سیاست‌های پیشنهادی

۱. اصلاح روابط بین‌المللی کشور مبنی بر تنش زدایی کامل و هماهنگی با نظم بین‌المللی
۲. حذف نظارت استصوابی
۳. تغییر نظام گزینش محلی نمایندگان مجلس به استانی / منطقه‌ای
۴. آزادی رسانه‌ها و حمایت قانونی از افشای فساد
۵. رفع حصر و آزادی زندانیان سیاسی
۶. توسعه آزادی فعالیت‌های سیاسی

1. نظام سیاسی و روابط بین‌المللی
2. نظام حقوقی و قضایی
3. نظام حکمرانی و دیوانسالاری
4. نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری
5. نظام تجاری بین‌المللی کشور
6. نظام مالیاتی
7. نظام پولی، ارزی و بانکی
8. نظام بازار سرمایه
9. نظام بازار کار
10. نظام تامین اجتماعی و حمایتی
11. نظام سلامت
12. نظام آموزشی
13. نظام مدیریت شهری
14. نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین
15. نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی
16. نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست
17. نظام کسب و کار و تولید
18. نظام نوآوری و فناوری
19. نظام فرهنگی
20. نظام دفاعی و انتظامی

سیاست‌های پیشنهادی

۱. تقویت استقلال و تفکیک نظام قضایی از امور اجرایی
۲. پالایش و بروزرآوری قوانین و مقررات متناسب با استانداردهای روز جهانی
۳. توسعه و پیشبرد و حمایت از منشور حقوق شهروندی و اجرای کامل آن
۴. انسجام بخشی به نظام حقوقی و قضایی کشور
۵. پالایش و پیشبرد انسجام و سازگاری قوانین پایه در کشور
۶. پیشبرد حرفه‌ای شدن کارگزاران قضایی
۷. تقویت احترام و تضمین مالکیت خصوصی در همه شئون حقوقی و قضایی
۸. انحلال سازمان تعزیرات حکومتی و ادغام در نظام قضایی رسمی کشور
۹. تقویت جایگاه و احترام به قانون در کشور

1. نظام سیاسی و روابط بین‌المللی
2. نظام حقوقی و قضایی
3. نظام حکمرانی و دیوانسالاری
4. نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری
5. نظام تجاری بین‌المللی کشور
6. نظام مالیاتی
7. نظام پولی، ارزی و بانکی
8. نظام بازار سرمایه
9. نظام بازار کار
10. نظام تامین اجتماعی و حمایتی
11. نظام سلامت
12. نظام آموزشی
13. نظام مدیریت شهری
14. نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین
15. نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی
16. نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست
17. نظام کسب و کار و تولید
18. نظام نوآوری و فناوری
19. نظام فرهنگی
20. نظام دفاعی و انتظامی

سیاست‌های پیشنهادی

۱. اصلاح نظام بودجه و توسعه بودجه عملیاتی مراکز درآمد، هزینه و سرمایه‌گذاری
۲. تخصیص بودجه به مراکز هزینه متناسب با نقش آنها در توسعه کشور و انحلال نهادها و سازمان‌های بدون ارزش افزوده
۳. توسعه حداکثر شفافیت و اطلاع‌رسانی از کلیه مراحل تعیین، تخصیص و پایش منابع و مصارف بودجه
۴. ثبات‌سازی بودجه عمرانی با انتشار اوراق بدهی ملی
۵. کوچک‌سازی شدید بدنه دولت در همه سطوح
۶. مهندسی مجدد فرایندهای دولت با رویکرد حذف رویه‌های مازاد و توسعه دولت الکترونیک
۷. اصلاح نظام اداره شرکت‌ها و سایر دارایی‌های عمومی
۸. تفکیک بخش تنظیم‌گری و تصدی‌گری در اداره دارایی‌های عمومی و سایر نهادها
۹. توقف واگذاری‌ها به شکل کنونی و خصوصی‌سازی دارایی‌های تجاری دولتی در چهارسال بعد پس از تحقق رشد تشکیل ناخالص سرمایه به مقدار بالاتر از وضع موجود
۱۰. محوریت شایسته‌سالاری در انتخاب همه مدیران بخش عمومی و ارائه شفاف رزومه، عملکرد و حقوق ایشان به عموم مردم

1. [نظام سیاسی و روابط بین‌المللی](#)
2. [نظام حقوقی و قضایی](#)
3. [نظام حکمرانی و دیوانسالاری](#)
4. [نظام تنظیم مقررات و قیمت‌گذاری](#)
5. [نظام تجاری بین‌المللی کشور](#)
6. [نظام مالیاتی](#)
7. [نظام پولی، ارزی و بانکی](#)
8. [نظام بازار سرمایه](#)
9. [نظام بازار کار](#)
10. [نظام تامین اجتماعی و حمایتی](#)
11. [نظام سلامت](#)
12. [نظام آموزشی](#)
13. [نظام مدیریت شهری](#)
14. [نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین](#)
15. [نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی](#)
16. [نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست](#)
17. [نظام کسب و کار و تولید](#)
18. [نظام نوآوری و فناوری](#)
19. [نظام فرهنگی](#)
20. [نظام دفاعی و انتظامی](#)

سیاست‌های پیشنهادی

۱. اصلاح مرحله بندی شده قیمت حامل‌های انرژی تا مرز قیمت‌های فوب خلیج فارس
۲. تجاری سازی کلیه مبادلات بین بخش‌های انرژی کشور
۳. توسعه بازار بورس حامل‌های انرژی برای مصارف عمده و آزادسازی آن
۴. حذف هر نوع قیمتگذاری در بازار کالا و خدمات و توسعه بازار مربوطه مگر در حوزه انحصارت طبیعی
۵. حذف جمیع مجوزها به استثنای موارد مربوط به تامین استاندارد اجباری و حفاظت از محیط زیست
۶. حذف همه نهادها و رویه‌های مرتبط با تشخیص، اعطا و کنترل مجوزهای حذف شده
۷. برنامه ریزی برای حذف یا تخفیف انحصارت طبیعی و توسعه نظام رگولاتوری مربوطه
۸. حذف سازمان‌های مداخله گر دولتی و شبه دولتی در بازارها به استثنای ضروریات فوق

۱. [نظام سیاسی و روابط بین‌المللی](#)
۲. [نظام حقوقی و قضایی](#)
۳. [نظام حکمرانی و دیوانسالاری](#)
۴. [نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری](#)
۵. [نظام تجاری بین‌المللی کشور](#)
۶. [نظام مالیاتی](#)
۷. [نظام پولی، ارزی و بانکی](#)
۸. [نظام بازار سرمایه](#)
۹. [نظام بازار کار](#)
۱۰. [نظام تامین اجتماعی و حمایتی](#)
۱۱. [نظام سلامت](#)
۱۲. [نظام آموزشی](#)
۱۳. [نظام مدیریت شهری](#)
۱۴. [نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین](#)
۱۵. [نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی](#)
۱۶. [نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست](#)
۱۷. [نظام کسب و کار و تولید](#)
۱۸. [نظام نوآوری و فناوری](#)
۱۹. [نظام فرهنگی](#)
۲۰. [نظام دفاعی و انتظامی](#)

سیاست‌های پیشنهادی

1. عضویت در پیمان‌ها و کنوانسیون‌های پولی و مالی بین‌المللی جهت تسهیل کلیه مبادلات پولی
2. عضویت در پیمان‌های تجاری دو چند جانبه منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای
3. تلاش برای الحاق به سازمان تجارت جهانی
4. حذف ثبت سفارش واردات و تعهدات محدود کننده ارزی در تجارت بین‌المللی
5. کاهش سریع تعرفه گمرکی کالای سرمایه‌ای و نیز کاهش مرحله بندی شده و زمانبندی شده تعرفه کالاهای مصرفی بادام
6. اصلاح قوانین و تسهیل سرمایه‌گذاری خارجی

1. نظام سیاسی و روابط بین‌المللی
2. نظام حقوقی و قضایی
3. نظام حکمرانی و دیوانسالاری
4. نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری
5. نظام تجاری بین‌المللی کشور
6. نظام مالیاتی
7. نظام پولی، ارزی و بانکی
8. نظام بازار سرمایه
9. نظام بازار کار
10. نظام تامین اجتماعی و حمایتی
11. نظام سلامت
12. نظام آموزشی
13. نظام مدیریت شهری
14. نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین
15. نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی
16. نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست
17. نظام کسب و کار و تولید
18. نظام نوآوری و فناوری
19. نظام فرهنگی
20. نظام دفاعی و انتظامی

سیاست‌های پیشنهادی

۱. اصلاحات نظام مالیاتی و کاهش نرخ‌های مالیات بر درآمد شرکت‌ها و اشخاص به محدوده صفر تا ده درصد برای بازه اقلاده ساله حسب ترجیحات سیاستی و آمایش سرزمینی
۲. برقراری مالیات بر سود توزیع شده به جای مالیات بر درآمد شرکت‌ها
۳. برقراری نظام مالیات بر عایدی سرمایه زمین و ساختمان با هدف تنظیم‌گری مدیریت سرزمین، تامین مالی درونزای شهرها و تنظیم‌گری انگیزه‌های سرمایه‌گذاری در کشور
۴. اصلاحات مالیات بر ارزش افزوده با هدف کاهش نرخ و سوق دادن آن به سمت مالیات بر مصرف و حذف لایه‌های توزیع
۵. حذف سایر پایه‌های مالیاتی ضد توسعه (نقل و انتقال، افزایش سرمایه، ثروت و)
۶. یکپارچه سازی نظام مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی با هدف رسمی‌سازی فعالیت اقتصادی و مبارزه با فساد و پولشویی
۷. مهندسی مجدد فرایندهای مالیاتی با هدف ساده سازی، سالم سازی و حذف رویه‌های غیر ضرور و چابک سازی بدنه نظام مالیاتی

۱. [نظام سیاسی و روابط بین‌المللی](#)
۲. [نظام حقوقی و قضایی](#)
۳. [نظام حکمرانی و دیوانسالاری](#)
۴. [نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری](#)
۵. [نظام تجاری بین‌المللی کشور](#)
۶. [نظام مالیاتی](#)
۷. [نظام پولی، ارزی و بانکی](#)
۸. [نظام بازار سرمایه](#)
۹. [نظام بازار کار](#)
۱۰. [نظام تامین اجتماعی و حمایتی](#)
۱۱. [نظام سلامت](#)
۱۲. [نظام آموزشی](#)
۱۳. [نظام مدیریت شهری](#)
۱۴. [نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین](#)
۱۵. [نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی](#)
۱۶. [نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست](#)
۱۷. [نظام کسب و کار و تولید](#)
۱۸. [نظام نوآوری و فناوری](#)
۱۹. [نظام فرهنگی](#)
۲۰. [نظام دفاعی و انتظامی](#)

سیاست‌های پیشنهادی

1. اصلاح تراز نامه بانک‌ها (اصلاح ساختار سرمایه از محل سپرده‌ها با هدف کاهش توسعه دارای‌های سمی و نهایتاً امکان کاهش نرخ تورم)
2. استقلال بانک مرکزی از ملاحظات مالی دولت و رسمیت وظیفه کنترل تورم بر عهده بانک مرکزی
3. توسعه عملیات بازار باز برای مدیریت نرخ بهره و تورم
4. تفکیک نرخ بهره و آزادسازی نرخ صرف ریسک برای کلیه بانکها
5. آزاد سازی و رقابتی سازی نرخ بهره سپرده‌های بانکی تجاری
6. آزاد سازی کامل نرخ ارز و مدیریت بازار جهت اطمینان از کف نرخ ارز
7. ایجاد بستری برای تجمیع، پردازش و اشتراک گذاری اطلاعات مالی لازم برای اعتبارسنجی اشخاص حقیقی و حقوقی هماهنگ با نظام یکپارچه مالیاتی
8. پیشبرد توسعه ارتباطات و همکاری‌های بین‌المللی بانکهای ایرانی و ایجاد زمینه ریفاینانس و کوفاینانس و ... برای طرح‌های سرمایه‌گذاری در ایران
9. استفاده از ظرفیت‌های صندوق توسعه ملی برای تامین مالی ارزی پروژه‌های زیر ساختی و انتفاعی بزرگ مقیاس با تعریف روشن مکانیزم باز یابی و تخصیص مجدد منابع از جمله با مشارکت یک یا چند بانک بین‌المللی
10. فراهم نمودن زمینه ارائه خدمات بانکی توسعه یافته جهانی در کشور

1. [نظام سیاسی و روابط بین‌المللی](#)
2. [نظام حقوقی و قضایی](#)
3. [نظام حکمرانی و دیوانسالاری](#)
4. [نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری](#)
5. [نظام تجاری بین‌المللی کشور](#)
6. [نظام مالیاتی](#)
7. [نظام پولی، ارزی و بانکی](#)
8. [نظام بازار سرمایه](#)
9. [نظام بازار کار](#)
10. [نظام تامین اجتماعی و حمایتی](#)
11. [نظام سلامت](#)
12. [نظام آموزشی](#)
13. [نظام مدیریت شهری](#)
14. [نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین](#)
15. [نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی](#)
16. [نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست](#)
17. [نظام کسب و کار و تولید](#)
18. [نظام نوآوری و فناوری](#)
19. [نظام فرهنگی](#)
20. [نظام دفاعی و انتظامی](#)

سیاست‌های پیشنهادی

۱. توسعه و تقویت بازار اولیه سرمایه با هدف تشکیل و تشکل سرمایه و مشارکت آن در توسعه سرمایه‌گذاری‌های در بخش واقعی اقتصاد
۲. پیشبرد انتشار سهام خزانه و پیشبرد اجباری آن بطور زمانبندی شده برای سی شرکت بزرگ تحت نفوذ بخش عمومی و سرمایه‌گذاری منابع حاصله در طرح‌های توسعه و یا اصلاح ساختار مالی آنها
۳. توسعه امکان انتشار صندوق پروژه‌های ارزی در بازار سرمایه
۴. توسعه و پیشبرد معاملات در بورس کالا برای جمیع کالاهای همگن و توسعه ابزارهای مشتقه آن متناسب با استانداردها و بازارهای جهانی
۵. سازمان دهی سهام عدالت و شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی با رویکرد اجتناب از بیش شناساوری سهام شرکت‌های مشمول و تقویت حاکمیت شرکتی شرکت‌های سهامی آن
۶. توسعه دسترسی به اطلاعات شرکتها برای عموم سهامداران و تقویت حرفه‌ای گری در بازار سرمایه
۷. رفع حداکثری انحصارات و کاهش شدید هزینه‌های مبادلاتی در بازار سرمایه
۸. عرضه بخشی از سهام اقلا ده شرکت بزرگ ایرانی در یکی از بورس‌های جهانی پس از چهار سال با استفاده از ابزارهای نوین مالی از جمله انتشار سهام خزانه یا اوراق قرضه قابل تبدیل به سهام با استفاده از خدمات نهادهای مالی درجه اول جهانی
۹. تنظیم مقررات سرمایه‌گذاری خارجی در بورس اوراق بهادار تهران با توجه به مصالح ملی و ضروریات توسعه اقتصادی کشور

1. [نظام سیاسی و روابط بین‌المللی](#)
2. [نظام حقوقی و قضایی](#)
3. [نظام حکمرانی و دیوانسالاری](#)
4. [نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری](#)
5. [نظام تجاری بین‌المللی کشور](#)
6. [نظام مالیاتی](#)
7. [نظام پولی، ارزی و بانکی](#)
8. [نظام بازار سرمایه](#)
9. [نظام بازار کار](#)
10. [نظام تامین اجتماعی و حمایتی](#)
11. [نظام سلامت](#)
12. [نظام آموزشی](#)
13. [نظام مدیریت شهری](#)
14. [نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین](#)
15. [نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی](#)
16. [نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست](#)
17. [نظام کسب و کار و تولید](#)
18. [نظام نوآوری و فناوری](#)
19. [نظام فرهنگی](#)
20. [نظام دفاعی و انتظامی](#)

سیاست‌های پیشنهادی

۱. آزادسازی حداکثری در بازار کار با هدف حمایت از توسعه بهره‌وری نیروی کار و رشد اشتغال
۲. حذف الزامات و مداخلات سازمان تامین اجتماعی
۳. تنظیم‌گری حفاظت از قراردادها در مناسبات کارفرما- کارگر با اولویت توسعه بهره‌وری و قاعده انصاف
۴. ایجاد قانون کار شماره ۲ جهت تحقق اهداف سیاست‌های بلندمدت فوق در کوتاه‌مدت.
۵. حمایت از سلامت محیط‌های کاری

1. نظام سیاسی و روابط بین‌المللی
2. نظام حقوقی و قضایی
3. نظام حکمرانی و دیوانسالاری
4. نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری
5. نظام تجاری بین‌المللی کشور
6. نظام مالیاتی
7. نظام پولی، ارزی و بانکی
8. نظام بازار سرمایه
9. نظام بازار کار
10. نظام تامین اجتماعی و حمایتی
11. نظام سلامت
12. نظام آموزشی
13. نظام مدیریت شهری
14. نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین
15. نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی
16. نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست
17. نظام کسب و کار و تولید
18. نظام نوآوری و فناوری
19. نظام فرهنگی
20. نظام دفاعی و انتظامی

سیاست‌های پیشنهادی

۱. ادغام و باز طراحی تخصصی نهادهای حمایتی از طریق ادغام در نظام جامع حمایتی جهت ایجاد انسجام و حداکثر بازدهی هزینه‌های حمایتی
۲. طراحی مجدد کلیه یارانه‌های نقدی و غیرنقدی با هدف تخصیص هدفمند آن به چهار دهک پایین جامعه با رویکرد خوداظهاری ممیزی شده (یا ایجاد نظام درآمد پایه عمومی با استفاده از منابع آزادسازی قیمت‌ها و حذف همه یارانه‌ها)
۳. ایجاد نظام بازنشستگی ملی پایه برای بازنشستگان موجود
۴. ایجاد طرح مکمل بازنشستگی DC برای بازنشستگان و شاغلان حسب سن خدمتی (از طریق تبدیل جمیع دارایی باقی مانده پس از کسر دارایی پشتوانه نظام بازنشستگی ملی پایه به نظام مکمل DC)
۵. پیشبرد نظام بازنشستگی اختیاری برای جمیع شاغلان زیر ۲۰ سال خدمت و همه شاغلان جدید
۶. نهادسازی جهت ایجاد نظام‌های مدیریت دارایی بازنشستگی خصوصی
۷. سازماندهی سهام عدالت و ادغام سهام عدالت در نظام جامع حمایتی

۱۰. نظام تامین اجتماعی و حمایتی

۱. نظام سیاسی و روابط بین‌المللی
۲. نظام حقوقی و قضایی
۳. نظام حکمرانی و دیوانسالاری
۴. نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری
۵. نظام تجاری بین‌المللی کشور
۶. نظام مالیاتی
۷. نظام پولی، ارزی و بانکی
۸. نظام بازار سرمایه
۹. نظام بازار کار
۱۱. نظام سلامت
۱۲. نظام آموزش
۱۳. نظام مدیریت شهری
۱۴. نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین
۱۵. نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی
۱۶. نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست
۱۷. نظام کسب و کار و تولید
۱۸. نظام نوآوری و فناوری
۱۹. نظام فرهنگی
۲۰. نظام دفاعی و انتظامی

سیاست‌های پیشنهادی

1. [نظام سیاسی و روابط بین‌المللی](#)
 2. [نظام حقوقی و قضایی](#)
 3. [نظام حکمرانی و دیوانسالاری](#)
 4. [نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری](#)
 5. [نظام تجاری بین‌المللی کشور](#)
 6. [نظام مالیاتی](#)
 7. [نظام پولی، ارزی و بانکی](#)
 8. [نظام بازار سرمایه](#)
 9. [نظام بازار کار](#)
 10. [نظام تامین اجتماعی و حمایتی](#)
 11. [نظام سلامت](#)
 12. [نظام آموزشی](#)
 13. [نظام مدیریت شهری](#)
 14. [نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین](#)
 15. [نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی](#)
 16. [نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست](#)
 17. [نظام کسب و کار و تولید](#)
 18. [نظام نوآوری و فناوری](#)
 19. [نظام فرهنگی](#)
 20. [نظام دفاعی و انتظامی](#)
1. تفکیک خدمات سلامت از نظام‌های تامین اجتماعی و بازنشستگی
 2. توسعه نظام ملی و رایگان سلامت برای همه ایرانیان
 3. پیشبرد نظام پایش و ارجاع مبتنی بر پزشک خانواده برای ایرانیان
 4. ادغام نظام‌های بیمه درمان کشور در نظام سلامت ملی ایرانیان
 5. توسعه و حمایت از ورزش همگانی ایرانیان
 6. توسعه و پیشبرد استانداردهای سطح بالاتر تولید، توزیع و مصرف موارد غذایی ایرانیان

سیاست‌های پیشنهادی

۱. تضمین دسترسی همگانی به آموزش پایه تا پایان دبیرستان
۲. تغییرات توسعه گرایانه محتوای آموزشی در همه مقاطع
۳. استفاده از روش‌ها و فناوری‌های نو در آموزش همگانی
۴. توسعه مهارت محوری در آموزش متوسط و دانشگاهی
۵. توسعه کیفی و محدودسازی کمی آموزش عالی مقاطع بالاتر
۶. توسعه نظام دسترسی ایرانیان به آموزش عالی کشور در برابر تعهد به خدمت به ایران
۷. پیشبرد تسلط همه دانش آموزان بر اقلایک زبان بین‌المللی تا پایان دبیرستان

۱. [نظام سیاسی و روابط بین‌المللی](#)
۲. [نظام حقوقی و قضایی](#)
۳. [نظام حکمرانی و دیوانسالاری](#)
۴. [نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری](#)
۵. [نظام تجاری بین‌المللی کشور](#)
۶. [نظام مالیاتی](#)
۷. [نظام پولی، ارزی و بانکی](#)
۸. [نظام بازار سرمایه](#)
۹. [نظام بازار کار](#)
۱۰. [نظام تامین اجتماعی و حمایتی](#)
۱۱. [نظام سلامت](#)
۱۲. [نظام آموزشی](#)
۱۳. [نظام مدیریت شهری](#)
۱۴. [نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین](#)
۱۵. [نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی](#)
۱۶. [نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست](#)
۱۷. [نظام کسب و کار و تولید](#)
۱۸. [نظام نوآوری و فناوری](#)
۱۹. [نظام فرهنگی](#)
۲۰. [نظام دفاعی و انتظامی](#)

سیاست‌های پیشنهادی

۱. تخصیص کلیه درآمد حاصل از مالیات بر عایدی سرمایه زمین، املاک و مستغلات به شهرداری یا دهرداری یا نهادهای حکمرانی محلی حسب محل وقوع
۲. توسعه زیست پذیری شهرها مبتنی بر درآمد پایدار، فناوری نو و ملاحظات جغرافیای انسانی
۳. پیشبرد آمایش سرزمینی با هدف حفظ ظرفیت‌های زیستی و ملاحظات تمدنی بطور متوازن در کل کشور
۴. طرح نجات تهران از معضلات آلودگی هوا، ترافیک شدید و ناترازی و ناپایداری بودجه اداره شهر
۵. پیشبرد انسانمداری و شهروندمحوری در توسعه و مدیریت فضاهای شهری تهران و سایر شهرها
۶. تقویت مدیریت شهری محله محور و بازگرداندن مدیریت مساجد شهرها به معتمدین محلی و شورایاری‌ها
۷. توسعه حمل و نقل عمومی پیشرفته و اقتصادی در کلانشهرهای کشور و حومه آنها با هدف توسعه متوازن شهرها و حومه‌ها و مبارزه با آلودگی هوا

1. [نظام سیاسی و روابط بین‌المللی](#)

2. [نظام حقوقی و قضایی](#)

3. [نظام حکمرانی و دیوانسالاری](#)

4. [نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری](#)

5. [نظام تجاری بین‌المللی کشور](#)

6. [نظام مالیاتی](#)

7. [نظام پولی، ارزی و بانکی](#)

8. [نظام بازار سرمایه](#)

9. [نظام بازار کار](#)

10. [نظام تامین اجتماعی و حمایتی](#)

11. [نظام سلامت](#)

12. [نظام آموزش](#)

13. [نظام مدیریت شهری](#)

14. [نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین](#)

15. [نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی](#)

16. [نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست](#)

17. [نظام کسب و کار و تولید](#)

18. [نظام نوآوری و فناوری](#)

19. [نظام فرهنگی](#)

20. [نظام دفاعی و انتظامی](#)

سیاست‌های پیشنهادی

۱. ممنوعیت صادرات اقلام خام و فراورده‌های بلافصل کشاورزی و مشتقات آن (برای یک دوره ده ساله) جهت تقویت امنیت غذایی مردم ایران و حفاظت از محیط زیست فقیر ایران
۲. ایجاد نظام یکپارچه مدیریت آب و سرزمین در کشور
۳. تقویت حفاظت از مراتع و جنگلها شامل بهره‌برداری پایدار و پایش منابع
۴. توسعه نواحی روستایی با ملاحظه محیط زیست پایدار و حفظ ظرفیت زیستی
۵. توسعه و سرمایه‌گذاری وسیع در فناوری‌های شیرین سازی آب.
۶. ممنوعیت پایدار همه محصولات یا خدمات مخرب محیط زیست

۱. [نظام سیاسی و روابط بین‌المللی](#)
۲. [نظام حقوقی و قضایی](#)
۳. [نظام حکمرانی و دیوانسالاری](#)
۴. [نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری](#)
۵. [نظام تجاری بین‌المللی کشور](#)
۶. [نظام مالیاتی](#)
۷. [نظام پولی، ارزی و بانکی](#)
۸. [نظام بازار سرمایه](#)
۹. [نظام بازار کار](#)
۱۰. [نظام تامین اجتماعی و حمایتی](#)
۱۱. [نظام سلامت](#)
۱۲. [نظام آموزشی](#)
۱۳. [نظام مدیریت شهری](#)

۱۴. [نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین](#)

۱۵. [نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی](#)
۱۶. [نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست](#)
۱۷. [نظام کسب و کار و تولید](#)
۱۸. [نظام نوآوری و فناوری](#)
۱۹. [نظام فرهنگی](#)
۲۰. [نظام دفاعی و انتظامی](#)

سیاست‌های پیشنهادی

۱. نیازسنجی و تعریف پروژه‌های توسعه تهاجمی زیرساخت‌ها با افق چهل ساله
 ۲. سرمایه‌گذاری تهاجمی دولت در زیرساخت‌ها با استفاده از منابع ارزی حاصله یا فاینانس خارجی با استفاده از پیمانکاران و تامین کنندگان خارجی و داخلی
 ۳. ایجاد زمینه مناسب برای مشارکت همه سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی بطور اقتصادی مستقل از یارانه دولتی
- این توسعه شامل زیرساخت‌های حمل و نقل زمینی (جاده و راه آهن)، هوایی، دریایی، انرژی (برق، گاز و بنزین)، منابع آبی، و ارتباطات و فناوری اطلاعات می‌شود.

1. نظام سیاسی و روابط بین‌المللی
2. نظام حقوقی و قضایی
3. نظام حکمرانی و دیوانسالاری
4. نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری
5. نظام تجاری بین‌المللی کشور
6. نظام مالیاتی
7. نظام پولی، ارزی و بانکی
8. نظام بازار سرمایه
9. نظام بازار کار
10. نظام تامین اجتماعی و حمایتی
11. نظام سلامت
12. نظام آموزشی
13. نظام مدیریت شهری
14. نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین
15. نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی
16. نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست
17. نظام کسب و کار و کار و تولید
18. نظام نوآوری و فناوری
19. نظام فرهنگی
20. نظام دفاعی و انتظامی

سیاست‌های پیشنهادی

1. تدوین و پیاده سازی سازوکار جدی حفظ آب و خاک با هدف حفاظت از زمین‌های کشاورزی و ظرفی زیستی ایران برای نسه‌های آتی
2. تقویت سازمان محیط زیست و ادغام سایر نهادهای مربوط در آن و اولویت مطلق حفاظت از محیط زیست به بهره برداری‌های کوتاه‌مدت اقتصادی
3. ممنوعیت صادرات اقلام خام و فراورده‌های بلافصل کشاورزی و مشتقات آن (برای یک دوره ده ساله) جهت تقویت امنیت غذایی مردم ایران و حفاظت از محیط زیست فقیر ایران
4. تمرکز بر توسعه محصولات باغی کم آب بر سازگار با اقلیم خشک ایران
5. پیگیری کشت فراسرزیمینی و مشارکت در زنجیره‌های جهانی تولید غذا با هدف ارتقای امنیت غذایی ایرانیان بدون فشار بر ظرفیت زیستی محدود فلات ایران

1. [نظام سیاسی و روابط بین‌المللی](#)

2. [نظام حقوقی و قضایی](#)

3. [نظام حکمرانی و دیوانسالاری](#)

4. [نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری](#)

5. [نظام تجاری بین‌المللی کشور](#)

6. [نظام مالیاتی](#)

7. [نظام پولی، ارزی و بانکی](#)

8. [نظام بازار سرمایه](#)

9. [نظام بازار کار](#)

10. [نظام تامین اجتماعی و حمایتی](#)

11. [نظام سلامت](#)

12. [نظام آموزش](#)

13. [نظام مدیریت شهری](#)

14. [نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین](#)

15. [نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی](#)

16. [نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست](#)

17. [نظام کسب و کار و تولید](#)

18. [نظام نوآوری و فناوری](#)

19. [نظام فرهنگی](#)

20. [نظام دفاعی و انتظامی](#)

سیاست‌های پیشنهادی

1. تسهیل سامانه‌های مجوز دهی
2. تسهیل سربار سنگین سامانه مالیات و تامین اجتماعی که مانع ایجاد اشتغال است
3. تسهیل و کاهش شکل گرایي سنگین ایجاد شده در سامانه‌های مالیاتی
4. حذف مالیات بر درآمد شرکت‌ها و برقراری مالیات بر سود توزیع شده
5. کاهش نرخ‌های مالیاتی مختلف اشخاص حقیقی و حقوقی
6. آزادسازی حداکثری در بازار کار

1. نظام سیاسی و روابط بین‌المللی
2. نظام حقوقی و قضایی
3. نظام حکمرانی و دیوانسالاری
4. نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری
5. نظام تجاری بین‌المللی کشور
6. نظام مالیاتی
7. نظام پولی، ارزی و بانکی
8. نظام بازار سرمایه
9. نظام بازار کار
10. نظام تامین اجتماعی و حمایتی
11. نظام سلامت
12. نظام آموزشی
13. نظام مدیریت شهری
14. نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین
15. نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی
16. نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست
17. نظام کسب و کار و تولید
18. نظام نوآوری و فناوری
19. نظام فرهنگی
20. نظام دفاعی و انتظامی

سیاست‌های پیشنهادی

1. توسعه حداکثری فناوری اطلاعات و ارتباطات در کشور در حد استانداردهای جهانی از طریق پیشبرد سرمایه‌گذاری و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و مشارکت در زنجیره جهانی صنعت با بکارگیری دانش آموختگان فناوری اطلاعات و توسعه شبکه‌های ارتباطی
2. توسعه و پیشبرد سرمایه‌گذاری در صنایع پتروشیمی برای استفاده از حداکثری از نفت و گاز
3. توسعه و پیشبرد سرمایه‌گذاری در صنایع نفت و گاز با هدف فروش حداکثری نفت در یک دهه آینده
4. توسعه و پیشبرد سرمایه‌گذاری در زنجیره خودروهای برقی
5. توسعه و پیشبرد سرمایه‌گذاری در حوزه انرژی‌های پاک و پایدار
6. توسعه و پیشبرد سرمایه‌گذاری در فناوری‌های نوین (NBIC)
7. تعریف و توسعه پروژه‌های زیرساختی و سرمایه‌گذاری‌های انتفاعی بزرگ مقیاس با توجه اقتصادی مطلوب حتی المقدور با مشارکت بخش خصوصی داخلی و خارجی
8. جذب پیمانکاران برتر جهانی جهت اجرای پروژه‌های فوق و ایجاد زمینه همکاری پیمانکاران ایرانی و پیشبرد توسعه ایشان در خلال این همکاری‌ها (تامین مالی با استفاده از ظرفیت‌های صندوق توسعه ملی)

1. [نظام سیاسی و روابط بین‌المللی](#)
2. [نظام حقوقی و قضایی](#)
3. [نظام حکمرانی و دیوانسالاری](#)
4. [نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری](#)
5. [نظام تجاری بین‌المللی کشور](#)
6. [نظام مالیاتی](#)
7. [نظام پولی، ارزی و بانکی](#)
8. [نظام بازار سرمایه](#)
9. [نظام بازار کار](#)
10. [نظام تامین اجتماعی و حمایتی](#)
11. [نظام سلامت](#)
12. [نظام آموزشی](#)
13. [نظام مدیریت شهری](#)
14. [نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین](#)
15. [نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی](#)
16. [نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست](#)
17. [نظام کسب و کار و تولید](#)
18. [نظام نوآوری و فناوری](#)
19. [نظام فرهنگی](#)
20. [نظام دفاعی و انتظامی](#)

سیاست‌های پیشنهادی

1. لغو مداخلات در ظواهر فرهنگی و اجتماعی مردم از جمله پوشش و روابط اجتماعی
2. لغو الزام به هر گونه مجوز تاسیس و فعالیت و غیره برای موسسات فرهنگی و تبدیل آن به صرف ثبت و بیانیه مسئولیت پذیری
3. تدوین کدهای فرهنگی و اجتماعی برای محصولات فرهنگی و اجتماعی و لغو هر گونه ممیزی و مجوز بیش از نشر و جایگزینی با رسیدگی پس از انتشار در راستای کدهای ندوین شده فرهنگی و اجتماعی
4. انحلال جمیع سازمان‌ها و موسسات فرهنگی و تبلیغی دولتی
5. لغو فیلترینگ اینترنت بطور کامل مگر در حوزه الزامات فرهنگی و محافظت از کودکان

1. [نظام سیاسی و روابط بین‌المللی](#)
2. [نظام حقوقی و قضایی](#)
3. [نظام حکمرانی و دیوانسالاری](#)
4. [نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری](#)
5. [نظام تجاری بین‌المللی کشور](#)
6. [نظام مالیاتی](#)
7. [نظام پولی، ارزی و بانکی](#)
8. [نظام بازار سرمایه](#)
9. [نظام بازار کار](#)
10. [نظام تامین اجتماعی و حمایتی](#)
11. [نظام سلامت](#)
12. [نظام آموزشی](#)
13. [نظام مدیریت شهری](#)
14. [نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین](#)
15. [نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی](#)
16. [نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست](#)
17. [نظام کسب و کار و تولید](#)
18. [نظام نوآوری و فناوری](#)
19. [نظام فرهنگی](#)
20. [نظام دفاعی و انتظامی](#)

سیاست‌های پیشنهادی

۱. توسعه ارتش حرفه‌ای و حذف دوره خدمت وظیفه و اختیاری کردن آن
۲. تسهیل تعیین تکلیف مشمولین غایب و مصرف منابع حاصله برای توسعه ارتش حرفه‌ای
۳. سرمایه‌گذاری در سامانه‌های دفاعی پیشرفته ...

۱. نظام سیاسی و روابط بین‌المللی
۲. نظام حقوقی و قضایی
۳. نظام حکمرانی و دیوانسالاری
۴. نظام تنظیم مقررات و قیمتگذاری
۵. نظام تجاری بین‌المللی کشور
۶. نظام مالیاتی
۷. نظام پولی، ارزی و بانکی
۸. نظام بازار سرمایه
۹. نظام بازار کار
۱۰. نظام تامین اجتماعی و حمایتی
۱۱. نظام سلامت
۱۲. نظام آموزشی
۱۳. نظام مدیریت شهری
۱۴. نظام مدیریت محیط زیست و سرزمین
۱۵. نظام زیرساخت‌ها و تسهیلات عمومی
۱۶. نظام کشاورزی و تولید غذا و حفظ محیط زیست
۱۷. نظام کسب و کار و تولید
۱۸. نظام نوآوری و فناوری
۱۹. نظام فرهنگی
۲۰. نظام دفاعی و انتظامی